

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Lipták Eszter ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt **Országos Rádió- és Televízió Testület** (1088 Budapest, Reviczky u. 5.sz.) alperes ellen médiaügyben hozott határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2007. március hó 5. napján kelt 24.K.35.362/2006/2. számú ítélete ellen a felperes 4. és az alperes által 3. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán 2007. november hó 21. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú perköltséget a felek maguk viselik.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - az adóhatóság külön felhívására - 24.000 (azaz huszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket. Az alperest terhelő fellebbezési illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a 2006. szeptember 18-ai esti, éjszakai, valamint a 19-ére virradó hajnali műsorszolgáltatásában részben helyszíni élő tudósításokkal, részben híresszefoglalókkal tájékoztatott a székháza előtti, valamint az azzal összefüggő budapesti és vidéki eseményekről.

Az alperes a műsorszolgáltatásnak helyszíni riportra vonatkozó példákkal alátámasztott vizsgálata során megállapította, hogy a felperes által sugárzott képanyag helytálló volt, az abban foglaltak minden megfelelték a valóságnak. A felperes egyik riportere azonban nem tudott távolságot tartani az eseményektől, számos alkalommal hangsúlyozta az '56-os forradalom és a kormánytüntetés rokon

vonásait, a rendőrség tevékenysége és a katonaság bevetése kapcsán használt kifejezések fokozták a közölt képanyag félelem keltő hatását. Az alperes értékelése szerint, ha a helyszíni tudósító nem is tudta megfelelően kezelni az eseményeket, a felperesnek a stúdióból sugárzott műsorszámokban ki kellett volna igazítani a riportert. Sérült a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. tv. (a továbbiakban: Rttv.) tényyszerű és tárgyilagos tájékoztatásra vonatkozó követelménye; a helyszíni tudósító kijelentéseinek adásba szerkesztésével pedig a felperes nem tartotta tiszteletben a Magyar Köztársaság alkotmányos rendjét.

Minderre tekintettel az alperes a 2233/2006. (X. 11.) számú határozatában megállapította, hogy a felperes megsértette az Rttv. 4.§-ának (1) bekezdése szerinti tényyszerű és tárgyilagos tájékoztatási kötelezettségét, valamint az Rttv. 3. §-ának (2) bekezdésében megfogalmazott, az alkotmányos rend tiszteletben tartására vonatkozó előírást. Ezért az Rttv. 112.§-a (1) bekezdésének e/ pontja, valamint a 135.§-ának (1) bekezdése alapján, 1.000.000 forint bírság megfizetésére kötelezte a felperest.

Határozatának indokolásában az alperes hivatkozott a BBC „zavargások bemutatásával kapcsolatos” irányelveire.

A felperes keresetében az alperesi határozat hatályon kívül helyezését kérte. Álláspontja szerint az alperes figyelmen kívül hagyta, hogy a történések soha nem tapasztalt kihívás elé állították a magyar médiát, így a felperest is, miközben nem volt kialakult módszertan arra, mi minősül ilyenkor megfelelő tájékoztatásnak. Az alperes nem tárta fel a tényállást, ezért bizonyítási indítványokat terjesztett elő tanúmeghallgatásra, okiratok beszerzésére. Sérelmezte tovább, hogy az alperes a brit közszolgálati műsorszolgáltatók részére felállított irányelveket kérte számon a felperesen. Hivatkozott arra, hogy helyszíni tudósítója saját magát igazította ki, illetőleg több alkalommal is elhatárolódott a bekiabálóktól.

Vitatta az Rttv. 3.§-a (2) bekezdésének megsértését is, mivel maguk az események sem sértették az alkotmányos rendet. Álláspontja szerint az alperesi indoklás csak abban lelhető fel, hogy a riporter megismételte azt a bekiabálást, hogy „Szabadság, ezt szeretnék a fiatalok.”

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Vitatta, hogy eljárási kötelezettségeit elmulasztotta volna, az anyagi jogi jogszabályok értelmezése tekintetében fenntartotta álláspontját. Kifejtette, hogy nem az alkotmányos rend megsértését, hanem az alkotmányos rend tiszteletben tartásának sérelmét róta a felperes terhére.

Az elsőfokú bíróság az alperes határozatát akként változtatta meg, hogy a felperes nem sértette meg az alkotmányos rend tiszteletére vonatkozó kötelezettségét, ezért a felperest terhelő bírság mértékét 500.000 forintra mérsékelte. Ezt meghaladóan elutasította a felperes keresetét.

Az alperesi határozat szerinti tényállást az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában hét csoportban foglalta össze: a 4/, 6/ és 7/ pontok szerint jelölte az Rttv. 3.§-a (2) bekezdésének sérelméhez, az 1-4/ pontok szerint pedig az Rttv. 4.§-a (1) bekezdésének megsértéséhez tartozókat.

A tényállás feltáratlanságára vonatkozó felperesi indokolás kapcsán az elsőfokú bíróság elemezte a média ügyek speciális bizonyítási rendszerét, és ehhez képest megállapította, hogy a felperes nem jelölte meg azokat a körülményeket, amelyek a tanúbizonyítás lefolytatását, illetve szakértő bevonását szükségessé tették volna, a képanyag alapján pedig nem volt indokolt további a bizonyítási eljárás lefolytatása. A BBC által kidolgozott műsorszolgáltatási elvek tekintetében az elsőfokú bíróság osztotta a felperesi álláspontot: az alperes csak olyan kritériumokat kérhet számon, amelyeket előre, egyértelműen lefektetett, és a műsorszolgáltatók tudomására hozott. Ezekre való alperesi hivatkozás azonban nem minősül a hatályon kívül helyezést megalapozó súlyos eljárási jogsértésnek.

Az alkotmányos rend tiszteletben tartásának sérelmére vonatkozó megállapítások körében az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy az Rttv. nem határozza meg az „alkotmányos rend” fogalmát, ezért azt értelmezéssel adta meg. További értékelése szerint az a műsorszolgáltató sérti meg az alkotmányos rend tiszteletére vonatkozó kötelezettségét, aki az alkotmányos rendet tagadó, elveit megkérdőjelező műsorszolgáltatást folytat, ilyen tartalmú műsorszámokat ad közre. Az állam aktuális működésével kapcsolatos esetleges kritika megfogalmazása és közzététele, a rendfenntartó erők tevékenységének kritikája, az erről kialakított vélemény, avagy az események hatása alatti helytelen helyzetértékelés, nem jelenti az alkotmányos rend iránti tisztelet megértését.

A tárgyilagos és tényszerű tájékoztatás kötelezettségének sérelmére vonatkozóan az elsőfokú bíróság az alperesi álláspontot fogadta el. Kiemelte, hogy az Rttv. 3.§ (1) bekezdésének értelmében a szerkesztői szabadság a műsorszolgáltatót megillető jogosultság, valamint felelősség. Ezért a felperesi műsorszolgáltató és nem a tartalom létrehozásában közreműködő riporter-tudósító jogosultsága, és felelőssége mindaz, ami a műsorszolgáltatásban megjelenik. A továbbiakban az elsőfokú bíróság a csatolt videó kazetta anyagának elemzésével vizsgálta a tárgyilagos tájékoztatás követelményének teljesülését: a felperesi műsorszolgáltatást összességében értékelte. Megállapította, hogy a felperes lényegében szerkesztetlenül adta közre a történeteket, ezért abban ellentmondó, nem kontrolált információkat is közöltek. Ezek, valamint a szükségtelenül alkalmazott jelzők, és minősítések, a garázda alakokkal kapcsolatosan következetesen alkalmazott „fiatalok” és hasonló szófordulatok, az '56-os forradalomhoz történő hasonlítás, alkalmas volt a nézők befolyásolására. A helyszíni tudósítások meghatározó jellege közömbösítette a felperes azon törekvését, hogy a hírszolgáltatásában eleget tegyen a tárgyilagos tájékoztatás követelményének.

Mivel a felperes keresete az egyik jogsértés tekintetében megalapozott volt, az elsőfokú bíróság az alperes által alkalmazott szankció mértékét fele összegre, azaz ötszázezer forintba mérsékelte.

A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását, a kereseti kérelemnek teljes egészében megfelelő ítélet hozatalát kérte. Másodlagos fellebbezési kérelmet terjesztett elő a kiszabott bírság összegének mérséklésére.

Az alkotmányos rend tiszteletben tartására vonatkozó alperesi megállapításokkal szembenálló elsőfokú bírósági döntéssel maradéktalanul egyetértett, álláspontja szerint e tekintetben az elsőfokú bíróság helytálló és megalapozott döntést hozott.

Az Rttv. 2.§-ának 28. pontjára hivatkozással előadta, hogy a 2006. szeptember 18-ai esti, éjszakai, illetőleg 19-én hajnalra virradó műsorszolgáltatás során összefüggő eseményről szóló műsorszám került bemutatására. Ezért nem fogadható el az elsőfokú bíróságnak azon megállapítása, hogy az élő tudósítás, majd ugyanazon eseménnyel kapcsolatos hírek, nyilatkozatok és stúdióbeszélgetések külön-külön műsorszámként értékelhetők. Az alperesi eljárás sértette az Rttv. 41.§ (2) bekezdésében foglaltakat is, mivel a műsorszámból részleteket ragadott ki, melynek folytán ellenőrzése tendenciózus és egyoldalú lett. Álláspontja szerint ezt a tényt elmulasztotta az elsőfokú bíróság értékelni. A műsor sugárzása során egyértelműen eleget tett az elsőfokú bíróságnak a tényszerű, tárgyilagos tájékoztatással szemben megfogalmazott követelményeinek.

A bíróság tekintetében arra hivatkozott, hogy annak összege rendkívül eltűzött volt, az alperes az Rttv. 135.§ (1) bekezdésében meghatározott összeghatárok közötti legmagasabb bírságot szabta ki.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, felperes kereseti kérelmének teljes körű elutasítását kérte. Az elsőfokú bíróságnak az alkotmányos rend fogalmára vonatkozó meghatározását az alperes elfogadta. Álláspontja szerint azonban azzal, hogy a műsorszolgáltató magyarázat nélkül továbbította a nézők felé a tüntetés résztvevőinek az alkotmányos rendtől eltérő azon nézeteit, amelyek megkérdőjelezték az alapjogok fennállását, megvalósította az Rttv. 3.§-a (2) bekezdésében foglaltak sérelmét.

A felperes és az alperes fellebbezése nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (a továbbiakban: Pp.) 252.§-a (2) bekezdését és (3) bekezdését alkalmazva megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az elsőfokú eljárás lényeges szabályait nem sértette meg, és a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése szerinti esetleges megváltoztatáshoz szükséges adatok rendelkezésre állnak, ezért a felperes és az alperes fellebbezését érdemben bírálta el.

Az Rttv. 2.§-ának 25/ pontja szerint e törvény alkalmazásában műsor a rádió, illetve televízió műsorszámok megszerkesztett és nyilvánosan közzétett sorozata, a 28/ pont szerint pedig a műsorszám hang vagy kép, illetve ezek összekapcsolódó - zárt egységet alkotó, vagy önálló részekből zárt egységbe szerkesztett - együttese, amelyet az együttes egészét egyedileg megjelölő főcím, szükség szerint további megkülönböztető jelzés, illetőleg a befejeződést jelző közlés határol.

Az Rttv. 2.§-ának 30/ pontja értelmében műsorszolgáltatás a nyilvánosság számára vételre szánt rádió-, illetve televízió-műsornak a műsorszolgáltató általi előállítása, elektronikus jelek formájában történő megjelenítése és a felhasználó vevőkészülékéhez történő továbbítása bármely műsorszétoztó és műsorterjesztő rendszeren.

A felperesi fellebbezésben foglaltakkal szemben, a műsorszám jellegzetessége - fogalmi meghatározásából eredően -, hogy vagy egyedi zárt egységet alkot, vagy önálló részekből van zárt egységbe szerkesztve. Ezért a több műsorszámból álló műsorok esetében a műsor alkotórészeire önállóan is megállnak a műsorszámokra vonatkozó törvényi követelmények. Az elsőfokú bíróság azonban az alperesi határozat tárgyát nem önálló műsorszámonként, hanem tudósításokból és egyéb műsorszámokból álló műsorfolyamként (helyesen: műsorként) határozta meg. Az elsőfokú bíróság a felperesi fellebbezésben foglaltakkal szemben nem külön-külön az egyes műsorszámokat, (helyszíni riportokat, híreket, stúdió beszélgetéseket, stb.) hanem a 2006. szeptember 18-án estétől 19-ére virradó műsor összességét értékelte. Eljárása megfelelt az alperesi határozatnak: az alperes sem a műsor egyes műsorszámait, hanem a műsor egészét vizsgálta, és azt kifogásolta határozatában, hogy ha a helyszíni tudósító nem is tudta megfelelően kezelni az eseményeket, a felperesnek a stúdióból sugárzott műsorszámokban ezt a hibát ki kellett volna igazítani.

Az Rttv. 41.§-a (1) bekezdésének i/ pontja szerint a Testület rendszeresen ellenőrzi a vele kötött műsorszolgáltatási szerződések megtartását. Az Rttv. 41.§-ának (2) bekezdése szerint az (1) bekezdés i/ pontjában megjelölt feladatát a Testület a műsor vétele és rögzítése vagy a műsorszolgáltató által rögzített műsor vizsgálata, továbbá hatósági megkeresés útján látja el.

Az alperes határozatában a 2006. szeptember 18. 22.00 órától induló teljes műsort ismertette a 19-én 03.20.kor kezdődő beszéddel bezárólag. Ennek alapján az a felperesi fellebbezés is alaptalan, hogy a felperes kiragadott a műsorból részleteket. A részletek egyoldalúan történő kiragadására vonatkozó felperesi előadás pedig, akkor lehetett volna helytálló, ha a felperes a műsor másik műsorszámával alá tudta volna támasztani azt, hogy sor került a kifogásolt riporter munkájának alperes által hiányolt kiigazítására. A Fővárosi Ítéletábrla az elsőfokú bírósághoz hasonlóan, nem észlelte a kereseti kérelemben hivatkozott riporter ön-kiigazításokat. Mivel az alperes nem részleteket, és nem kiragadott részleteket vizsgált, ezen körülményt az elsőfokú bíróságnak sem kellett értékelni.

Az Rttv. 4.§-ának (1) bekezdése szerint a közérdeklődésre számot tartó hazai és külföldi eseményekről, vitatott kérdésekről a tájékoztatásnak sokoldalúnak, tényyszerűnek, időszerűnek, tárgyilagossnak és kiegyensúlyozottnak kell lennie.

Az elsőfokú bíróság helytállóan határozta meg a tényyszerűség és a tárgyilagosság Rttv. szerinti fogalmát. Eszerint a tájékoztatás akkor tényyszerű, hogy ha az adott eseménnyel vagy jelenséggel kapcsolatosan valamennyi releváns információt tartalmazza. Tárgyilagoss, hogyha az elfogulatlanul és a nézőt érzelmileg, avagy adott esetben - politikai avagy egyéb - döntései, és választásai szempontjából nem kívánja befolyásolni, a közölt információk értékelését a nézőre bízza.

Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának 6-7. oldalán részletesen összefoglalta mindazon tényeket, amelyekre figyelemmel a felperesi műsorszolgáltatás nem

tekinthető sem tényszerűnek, sem tárgyilagosságnak. Az abban foglaltakkal a Fővárosi Ítéltábla egyetért, azokat nem ismétli meg.

Kiemeli a másodfokú bíróság, hogy az események súlya, váratlansága, unikalitása nem mentesíti a műsorszolgáltatót a kiegyensúlyozott és tárgyilagosságtól. A riporter szubjektív érzelmei nem ütközhetnek át a tudósításra. A szubjektív töltetű, értékítéletet tartalmazó műsorszám nem hírműsor. Hangsúlyozza a Fővárosi Ítéltábla, hogy az Rttv. 3.§-ának (1) bekezdésében biztosított műsorszervezői függetlenség csak az Rttv. keretei között értelmezhető, a műsorszervezői szabadság érvényesülése mellett a kiegyensúlyozott, tárgyilagosságtól követelményét is be kell tartani. Ezért amennyiben a műsorszolgáltató a helyszíni tudósító munkájában szubjektivitást, értékítéletet észlel, a szerkesztő felelőssége és szabadsága a riport adásba engedése, vagy lekeverése, vagy másik tudósító kiküldése, vagy a stúdióból a riport anyagának folyamatos helyesbítése. A felperes semmilyen megoldást nem alkalmazott, ezért a műsor ily módon való szerkesztésével sérült az Rttv. 4.§-ának (1) bekezdése szerinti tárgyilagosságtól és kiegyensúlyozott tájékoztatásra vonatkozó követelménye.

A jelen 2003. november 23-án indult peres eljárásban alkalmazandó Pp-nek a közigazgatási perekre irányadó speciális szabályait összefoglaló XX. fejezetében szereplő 335/A.§-a (1) bekezdése szerint a felperes a keresetét legkésőbb az első tárgyaláson változtathatja meg. A keresetet azonban a közigazgatási határozatnak a keresetlevéllel nem támadott önálló - a határozat egyéb rendelkezéseitől egyértelműen elkülöníthető - rendelkezésére csak perindításra nyitva álló határidőn belül lehet kiterjeszteni.

Az alperesi határozat jól elkülöníthető, önálló rendelkezéseket tartalmazott a jogalap és a szankció tekintetében, függetlenül attól, hogy a bíróság a jogalapi döntés járulékos elemeként is megjelenik. A perindításra nyitva álló határidőn belül a felperes csak a jogalapot támadta keresettel. A keresetlevélnek a bíróságra vonatkozó előadása kétséget kizáró módon csak az alperesi határozat végrehajtásának felfüggesztésére irányuló kérelem indoklásaként lett előterjesztve.

A 2007. március 5-i tárgyalási napon a felperes utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság a szankciót is beleértve döntsön, de ez, a Fővárosi Ítéltábla értékelése szerint, egyrészt nem tekinthető kereseti kérelemnek, másrészt jóval a perindításra nyitva álló határidőn túl lett előadva.

Kereseti kérelem híján a másodfokú bíróság nem vizsgálhatta felül az elsőfokú bíróságnak a bíróság, mint járulékos elem, mérséklése tárgyában hozott öntését.

Az Rttv. 3.§-ának (2) bekezdése szerint a műsorszolgáltató köteles tiszteletben tartani a Magyar Köztársaság alkotmányos rendjét, tevékenysége nem sértheti az emberi jogokat, és nem lehet alkalmas a személyek, nemek, népek, nemzetek, a nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbségek, továbbá valamely egyház vagy vallási csoport elleni gyűlölet keltésére.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróságnak az Rttv. 3.§-a (2) bekezdésére vonatkozó megállapításaival egyetért. Az alperesi fellebbezés kapcsán a következőket emeli ki.

Az alperesi határozat bírósági felülvizsgálatának egyik tárgya az alkotmányos rend iránti tisztelet követelményének és nem magának az alkotmányos rendnek a sérelme. Az alkotmányos rendnek az Rttv. is része, deklaráltan az Alkotmány 61.§-ában biztosított alapjogok érvényre juttatása érdekében jött létre, és az Rttv. 3.§-5.§-ai szerinti alapelvekben további alkotmányos elvek fogalmazódnak meg. Az alapelvi rendelkezések általános törvényi követelményeket határoznak meg a műsorszolgáltatás valamennyi érintettje számára, amelyek főszabályként az Rttv. további jogszabályi helyeiben realizálódnak. Az Rttv. 3.§-ának (2) bekezdése a véleménynyilvánítás szabadságának korlátait tartalmazza. Ezek közül az Alkotmányos rend tiszteletben tartásának követelménye annyira általános és átfogó, hogy az Rttv. más alapelvi és más rendelkezései mögött is tapintható. Az elsőfokú bíróság helytállóan hivatkozott arra, hogy az állam aktuális működésével kapcsolatos kritika nem eredményezi az alkotmányos rend iránti tisztelet követelményének sérelmét, de ezt a Fővárosi Ítéltábla azzal egészíti ki, hogy a kritika adott esetben sértheti az Rttv. 4.§-ának (1) bekezdése szerinti kiegyensúlyozott és tárgyilagos tájékoztatásra vonatkozó alapelvi elvárását. Ennek folytán a Fővárosi Ítéltábla értékelése szerint az alkotmányos rend iránti tisztelet követelménye alapelvének alkalmazása akkor alkalmas eszköz, ha az Rttv. más alapelvi rendelkezése, vagy konkrét jogszabályi helye nem szolgál a sérült jogtárgy védelmére. Így azzal az alperesi fellebbezésben foglalt körülménnyel, hogy a felperes magyarázat nélkül továbbította a tüntetés résztvevőinek alkotmányos rendtől eltérő nézeteit, sérülhetett az Rttv. 4.§-ának (1) bekezdése, de nem sérülhetett az Rttv. 3.§-ának (2) bekezdése.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján az indokolás fentiek szerinti, a fellebbezésekben foglalt előadásokhoz kapcsolódó kiegészítésekkel, helybenhagyta.

A perköltség megállapításánál a Fővárosi Ítéltábla a felek részleges pernyertességére figyelemmel, a Pp. 81.§-ának (1) bekezdését alkalmazva rendelkezett akként, hogy a felek maguk viseljék saját költségeiket. A felperes a 6/1986.(VI.26.) IM számú rendelet alapján viseli saját fellebbezésének illetéket, míg az alperes személyes illetékmentessége folytán az őt terhelő illetéket a 14.§ szerint az állam viseli.

B u d a p e s t, 2007. évi november hó 21. napján

Dr. Rothermel Erika sk. tanácselnök **Huszárné dr. Oláh Éva** sk. előadó bíró
Dr. Losonczy Erzsébet sk.bíró

A kiadmány hitelül: